

SANACIJA ŠKODE, KI JO JE POVZROČILA VODNA UJMA NA OBMOČJU SOČE

Valter Paulič*

UDK 627.51 (497.12 Soča) "1990"

Na soškem območju so novembrske neurne vode leta 1990 najmočnejše prizadele del mesta Idrije z bližnjo okolico, območje Masore med Kanomljo in Cerknico ter območje Cerknice z vsemi pritoki. Po sledovih so visoke vode presegle pričakovane t.i. 100-letne količine. Po cenah na dan 31. 12. 1990 (7 DIN = 1 DEM) je bila povzročena škoda na Idrijskem ocenjena na okrog 8,3 milijona dinarjev. Prva faza ukrepov za odpravljanje škode je bilo takojšnje posredovanje, ki je hkrati predstavljalo pripravo na naslednjo fazo detajlnjših ureditev. Za tretjo fazo, ki bo obsegala dopolnjevanje dosedanjih posegov in saniranje usadov in plazov, še pridobivamo potrebno dokumentacijo. Revalorizirana vrednost dosedanjih ukrepov znaša okrog 10,1 milijona dinarjev.

Po izjemno močnih nalivih, ki jih staroselci na teh območjih ne pomnijo 50 ali več let, je prišlo v noči s 1. na 2. november 1990. leta na območju mesta Idrije in Cerkljanskega do večjih poplav, ki so povzročile poškodbe na hudourniških strugah in infrastrukturnih objektih. Največ poškodb je bilo v delu mesta Idrija z ožjo okolico, na območju Masor, tj. na levih pritokih Idrije med Kanomljo in Cerknico in na hudourniku Cerknica z vsemi pritoki. Navedeno območje je bilo v pasu največjih padavin, ki so v tem obdobju zajele del Slovenije. Po opazovanju pretokov in sledov, ki jih je pustila visoka voda, smo ugotovili, da so maksimalne vode presegle 100-letno povprečje. Škoda bi bila še mnogo večja, če strugi Idrije in Cerknice skozi Idrijo in Cerkno ne bi bili urejeni. O poškodbah na vodotokih, zemljiščih, zgradbah in infrastrukturnih objektih smo po ujmi že poročali, povzročena škoda pa je bila po cenah, ki so veljale decembra 1990, ocenjena na okrog 8,3 milijona dinarjev (7 DIN = 1 DEM).

Sanacija poškodb

Sanacijski ukrepi so bili razdeljeni v 3 faze. Prva faza je pomenila takojšnje posredovanje in je zajela čiščenje plavin in drevja z urbanih površin, čiščenje plavin, drevja in druge navlake iz strug, prehodov in prepustov, posek ovirajočih še stoječih ali prevrnjenih dreves in njihovo spravilo ter delno oblikovanje strug. Ukrepe smo izvajali na celotni dolžini hudournika Cerknica in njegovih pritokih in v mestu Idriji na hudourniku Prontarska grapa. V prvi fazi smo odstranili plazovino, ki je ogrožala hudournik Nikovo in mesto

Idrijo. Vodo, ki je prihajala na dan na več mestih, smo zbrali in odvedli v utrjeno strugo Nikove.

Druga faza ukrepov je zajela detajlnjše ureditve, ki so potekale na naslednjih hudournikih:

1. Prontarska grapa v Idriji: zgradili smo 5 prečnih objektov za podporo labilne leve brežine, 45 m obojestranskega obrežnega zavarovanja, 150 m drenaž in 460 m kanalet.
2. Kanomlja pri Bončini: ispodkopano brežino in delno plazenje smo ustalili z 22 m obrežnega zidu.
3. Pirhova grapa: zgradili smo 3 pregrade in 73 m obojestranskega obrežnega zavarovanja iz kamnitega zidu v suhem.
4. Zaganjalca: z 10 talnimi kamnitimi pragovi smo ustalili niveleto dna, z 210 m obrežnega zavarovanja pa zavarovali brežine in vzporedno tekočo cesto ter stanovanjska poslopja ob njej.
5. Zapoška – desni pritok Cerknice v Cerknem: zgradili smo 184 m obrežnega zavarovanja in 8 talnih pragov.
6. Hudournik Oresovka-levi pritok Cerknice v Cerknem: strugo smo ustalili s 77 lesenimi pragovi in naredili 841 m obrežnih zavarovanj iz kamnite zložbe v suho.
7. Črna v Novakih – desni pritok Cerknice: plazovito pobočje smo podprli z 10 pregradami, vodo, ki je nenadzorovano tekla po površinah, pa zajeli v 334 m kanalet.

Revalorizirano na dan 31. 12. 1990 je skupna vrednost vseh izvršenih del okrog 10,1 milijona dinarjev. Veliko poškodb manjšega značaja so večidel sanirali že domačini sami in tako pripomogli k normalizaciji razmer na prizadetem območju.

Za tretjo fazo, ki bo zajela dopolnjevanje že obstoječih ukrepov in sanacijo obrežnih usadov, še pridobivamo potrebno dokumentacijo.

1. ZEMLJIČ, M., J. PINTAR in sod., 1986: študija kompleksne vodnogospodarske ureditve za povodje Idrije – I. faza. VGI, Ljubljana, 80 strani (tipkopis), 6 tabel, 20 grafikonov, 9 skic profilov, 12 kart.
2. Projektna dokumentacija. Arhiv PUH, 1991–1993

Valter Paulič

Removing the effects of the 1990 flood in the Soča valley watershed area

Idrija and her neighbourhood, the watersheds of Masora, Kanomlja and Cerknica, were the most devastated areas in the Soča Valley watershed area. The damage to the Idrija watershed was estimated at 8.3 m DIN (31. 12. 1990). The restoration measures that have been taken, were complex, including all measures from intervention works to very comprehensive anti-erosion works. The stabilization of several landslides is still waiting to be realized.

The restoration program has been realized in the amount of 10.1 m DIN.

* Podjetje za urejanje hudournikov, Hajdrihova 28, Ljubljana.